ZPRÁVA O ČINNOSTI ČS. SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ PŘI ČSAV ZA ROK 1977.

Praha dne 2.1.1978.

Činnost společnosti probíhala podle plánu schváleného na valném shromáždění konaném dne 26. března 1977 a vypracovaného podle pokynů a usnesení presidia ČSAV o vědeckých společnostech.

Výbor zvolený na valném shromáždění dne 1.října 1976 pracoval ve složení:

Předsednictvo :

předseda Prof.Dr.Ing. Antonín Pfeffer, DrSc.,
místopředsedové RNDr. Vladimír Landa, DrSc.,člen korespondent,
Doc.RNDr. Olga Štěpanovičová, CSc.,
vědecký tajemník Doc.RNDr. Karel Hůrka, CSc.,
hospodář RNDr. Josef Rusek, CSc.
a předsedové poboček Prof.RNDr. Ftantišek Miller, DrSc.,
JUDr. Jiří Slaba
Jindřich Novotný.

Členové výboru: Ing. Zbyšek Pecha, později Dr.Ing. Fr.Gregor, CSc.,
Ing. Karel Spitzer,CSc., později Josef Levý,
prom.biol.Ivan Táborský, jako jednatelé poboček,
RNDr. Augustin Hoffer,
RNDr. Ladislav Jedlička,
RNDr. Jaromír Strejček,
RNDr. Jiří Zelený, CSc.
Zdeněk Černý.

Náhradníci: RNDr. Jaroslav Weiser, DrSc., člen korespondent,
Doc.RNDr. Ivan Hrdý, CSc., RNDr. Miloslav Zacharda,
Kristián Pospíšil, Petr Čermák, RNDr. Milan Chvála, CSc.,
RNDr. Ilja Okáli, RNDr. Josef Jelínek, Miloslav Soldát,
Ing. Zděněk Koleška, RNDr. Pavel Pecina, CSc.

Revizoři: RNDr. Petr Verner, CSc., Ladislav Lizec.

Slovenská entomologická společnost při SAV je v ústředním výboru Čs.společnosti entomologické při ČSAV zastoupena 3.členy svého výboru. Během roku 1977 došlo ke změnám v obsazení funkcí jednatelů poboček v Brně a Českých Budějovicích. Výkonnou pracovnicí výboru je organizační tajemnice Libuše Hlaváčková.

Společnost má čtyři odborné skupiny (faunistická, výzkum tažných motýlů, výzkum sociálního hmyzu a biologický boj s hmyzem). Pobočky společnosti jsou v Brně, Českých Budějovicích a v Ústí nad Labem. Kromě toho při ústředí a pobočkách pracují kroužky pro péči o dorost.

1. Činnost ústředí.

a/ schůze výboru společnosti :

V roce 1977 se konaly 4 schůze hlavního výboru ve dnech 11.ledna, 26.března, 18.června a 1.října 1977.

b/ valné shromáždění :

Zápis z valného shromáždění byl uveřejněn ve Zprávách č.3 r.1978.

c/ členská základna :

Společnost má k 31.12.1977 celkem 1163 členů, z toho 11 čestných, 427 činných a 725 mimořádných. Během roku 1977 bylo přijato 7 činných a 92 mimořádných členů. Z nově přijatých je 45 % mladých entomologů do 20ti let, ostatní jsou mladí vědečtí pracovníci a amatérští zájemci o entomologii.

d/ činnost ústředí v roce 1977:

aa/ Entomologické dny 1977 se konaly ve dnech 17.-19.června v Třeboni, byly organizovány ústředím za spolupráce Jihočeské pobočky. Zúčastnilo se 100 členů společnosti a jejich přátel.

Program : 17.6.1977 - příjezd, uvítání, přátelská beseda a přednášky,
18.6.1977 - zahájení, přednášky :"Biocenosy třeboňských rybníků,"
odpoledne exkurse, večer zasedání výboru,
19.6.1977 - celodenní exkurse Třeboňskou pánví, závěr.

bb/ Entomologické srazy se uskutečnily na jaře dne 27.3. za účasti 550 členů a na podzim 2.října za účasti 560 členů, v Domě kultury pracujících v kovoprůmyslu v Praze 5- Smíchov.

cc/ Přednášky, diskusní a týdenní schůzky:

V roce 1977 byly uskutečněny tyto přednášky a diskusní schůzky :

Ing. Karel Spitzer, CSc.,: Lepidoptera našich rašelinišť,

Dr. F. Weyda: Využití rastrovacího elektr.mikroskopu v entomologii,

Dr. J. Minář ;CSc., : Bionomie střečků,

Dr. F.Sehnal, CSc.,: Nové poznatky o hormonálním řízení hmyzího vývoje,

Dr.J.Kukalová-Peck : Původ a vývoj hmyzích křídel a jejich vztah k metamorfoze během fylogenese,

Dr.V.Skuhravý, CSc. a Dr.M.Skuhravá, CSc.,: Hálkotvorné bejlomorky a jejich vztah k živým rostlinám,

Dr. B.Bennettová Csc.,: Perspektivní metody boje s hmyzem.

Přednášky byly doplněny promítáním diapositivů a filmů. Průměrná účast 35 návštěvníků.

Kroužek má družbu s odborným kroužkem při Zoologickém Institutu AN v Leningradě a koresponduje s entomologickými kroužky v NDR.

Vedoucí kroužku Dr.Pavel Lauterer vypracoval 7 posudků prací soutěže "Natura semper viva" s entomologickou tématikou a vedl besedu v krajském kole této soutěže.

Jihočeská pobočka pracovala formou schůzek členů, besed a přednášek. Ve spolupráci s ústředím společnosti organizovala Entomologické dny v Třeboni. V rámci pobočky byla uskutečněna výstava hmyzu.

Kroužek mladých entomologů vede Josef Levý, s účastí 8 členů.

Řada členů spolupracuje se Státní ochranou přírody na inventarizaci entomofauny chráněných území.

Severočeská pobočka uskutečnila během roku 1977 dvě schůze s účastí 78 členů, 20 přednášek za účasti 712 členů a jejich přátel. Výbor se sešel celkem 12x.

V kulturně-politické práci s mládeží se zapojují členové pobočky ve spolupráci s okresními domy pionýrů a mládeže. Při schůzkách jsou projednávány základní metody práce v terénu, preparace a uspořádávání sbírek a členové jsou vedeni k ochraně přírody. V řešení faunistického úkolu na Mostecku bylo zapojeno 7 členů.

3. Práce odborných skupin.

Sekce biologického boje s hmyzem, vedená RNDr. Jaroslavem Weiserem, DrSc., plnila své úkoly v rámci činnosti jednotlivých členů sekce v Entomologickém ústavu ČSAV.

Sekce tažných motýlů, vedená Miloslavem Soldátem, se scházela podle potřeby. Začátkem roku byla předána do tisku zpráva o výskytu tažných motýlů v letech 1972-74, 1975 a 1976. K podchycení všech pozorování v roce 1977 publikoval vedoucí sekce v časopisu"ABC" výzvu čtenářům, týkající se pozorování tažných lišajů (svlačcového,oleandrového a smrtihlava) na našem území.

Sekce pro výzkum sociálního hmyzu, vedoucím sekce je Doc.Dr.I.Hrdý, CSc.. V institucích ČSAV a ČAZ pokračovaly plánované studie bionomie, ekologie a fyziologie termitů a kompletní výzkum včelařský. Tři členové sekce se zúčastnili symposia v Holandsku.

Sekce pro faunistický výzkum, vedená RNDr. Josefem Jelínkem CSc., pokračovala i v roce 1977 v řešení úkolu "Faunistický průzkum hmyzu". Závěrečné zprávy podalo 9 členů sekce. Byl zajištěn tisk faunistických karet pro jednotnou registraci údajů,především pro účely mapování. Směrnice pro vyplňování karet byly zveřejněny ve Zpravodaji.

Kromě těchto akcí se členové společnosti zúčastňují pravidelných schůzek v Černém pivovaru a v kavárně Letná, kde si vyměňují zkušenosti entomologický materiál a literaturu.

dd/ Péče o dorost je zajišťována v kroužku mladých entomologů - coleopterologů, který vede Dr. Jaromír Strejček a kde se schází celkem 55 členů. Uskutečnilo se 25 schůzek s průměrnou účastí 20 členů a práce je zaměřena jak k ideovému, tak i k praktickému přístupu k entomologii (sběr, preparace, určování, pořádání sbírek a pod.). Metody sběru byly předváděny přímo v praxi. Bylo uskutečněno 5 exkursí do přírody za účelem prostudování lokalit.

Kroužek mladých entomologů - lepidopterologů vede Miloslav Soldát, za pomoci Ing. Skývy a Ing. Pipka. Práce kroužku je soustředěna na determinaci sběrů, praktická cvičení v preparaci, používání binokuláru a na exkurse v terénu. V průběhu roku bylo uskutečněno 25 schůzek za účasti 12. mladých entomologů.

V Praze se konalo v květnu celostátní kolo Studentské vědecké a odborné činnosti vysokoškoláků-přírodovědců. Společnost věnovala věcný dar (knihu) za nejlepší entomologickou práci.

ee/ Výměna entomologického materiálu se zahraničím, je sledována členem výboru Dr. Jiřím Zeleným, CSc. Za rok 1977 nebyly zjištěny žádné přestupky ustanovení platných pro tuto činnost a bylo požádáno o prodloužení celního výměru i na rok 1978 a 1979.

Za rok 1977 byl vývoz 230 položek do 59 států od 57 členů
a dovoz 200 položek z 59 států 34 členům.

ff/ Zahraniční styky :

Čs.společnost entomologickou při ČSAV navštívili někteří zahraniční entomologové při svých služebních cestách do Československa.

Čtyři skupiny našich členů (60) byly v SSSR (na Dálném Východě, na Kavkaze a ve Střední Asii), další členové byli BLR, MLR, RLR a v Jugoslavii. Cest bylo využito pro entomologické studium. Do kapitalistických států byly podniknuty jednotlivé cesty členů v rámci devizových příslibů a to do Iranu, Iraku, NSR, Švýcarska a Italie.

2. Práce poboček.

Moravská pobočka pokračovala ve svých schůzkách a besedách v restauraci Vídeňka s přednáškami a referáty. Na jaře bylo organizováno přátelské setkání moravských entomologů a jejich přátel. Výbor pobočky se sešel 3x, přednášek a besed bylo uskutečněno 7 s účastí 226 členů a 11 exkursí s účastí 236 členů a mládeže.

Kroužek mladých, vedený Dr.Pavlem Lautererem, uspořádal 25 besed za účasti 288 členů. Spolupracují členové Zbyšek Šustek a Al.Merta.

Faunistická sekce připravovala podklady pro zahájení síťového mapování čeledi Lucanidae, jako modelové skupiny pro léta 1977-78. Výzva k účasti na této akci a základní instrukce byly uveřejněny ve Zpravodaji společnosti.

Otázky ochrany přírody byly průběžně sledovány v rámci činnosti výboru, který jimi pověřil RNDr. Pavla Pecinu, CSc.

Historiografie entomologie, z pověření výboru společnosti zpracovává Ing. Zdeněk Koleška i nadále "Slovník Čs.entomologie". Řada nových údajů byla v roce 1977 získána z různých archivů, dále byly získány portrétní snímky několika dalších entomologů.

Zatím byly zpracovány biografie od písmene A a začátek písmene B. Z historie české entomologie byly zpracovány a předány k publikaci následující práce :

"Závist u Zbraslavi, klasická lokalita českých entomologů", vyjde ve sborníku Bohemia centralis.

"Entomologie na českých přírodovědeckých výstavách", vyjde v časopisu Národního muzea, odd. Přírodovědný.

"Historie vývoje ochrany rostlin v českých zemích" I.část od počátečních poznatků do roku 1918.

Celá práce o historii vývoje ochrany rostlin bude mít tři díly a vedle vývoje fytopatologie jako druhá složka je uveden vývoj užité zemědělské entomologie a boj proti živočišným, hlavně hmyzím škůdcům. Bude vycházet v publikacích Zemědělského muzea.

4. Činnost publikační, bibliografická, knihovna a výměna časopisů.

Ve spolupráci s Entomologickým ústavem ČSAV vydává Čs.společnost entomologická při ČSAV mezinárodní periodikum Acta Entomologica Bohemoslovaca. V roce 1977 to byl 73.ročník o celkovém rozsahu 432 stran.

Zprávy Čs.společnosti entomologické při ČSAV vydává společnost pro informaci svých členů a za jejich obsah zodpovídá ve výboru Zdeněk Černý. V roce 1977 vyšly 4 sešity třináctého ročníku.

Entomologickou bibliografii zpracovával průběžně MUDr.O.Smetana z cca 200 domácích periodik a regionálních tisků.

Stav knihovny zahraničních periodik dosáhl 13.900 ks inventárních čísel, výměnou za Acta Entomologica Bohemoslovaca. Vzhledem k nedostatku místa musí být část publikací skladována ve dvou depozitářích . V průběhu roku bylo uskutečněno asi 360 výpůjček včetně meziměstské knihovní služby a prodeje starších čísel časopisů. Knihovníkem je RNDr. Miloslav Zacharda.

Jedná se o vydávání určovacích klíčů.

5. Práce kulturně-politická.

V šesté pětiletce se zvyšuje podíl vědy na hospodářském rozvoji naší společnosti. Stoupá význam základního výzkumu v přírodních vědách při řešení úkolů našeho zemědělství, lesního hospodářství, tvorby a ochrany životního prostředí. Čs.společnost entomologická při ČSAV zde má jako činitel v předpolí vědy řadu úkolů. Seznamuje členy a další pracovníky s uvedenými tendencemi v entomologii. Musí proto dbát na přípravu výročních zasedání při entomologických srazech a entomologických dnech. Protože společnost ve své členské základně podchycuje značný počet členů amaterů a dospívající mládeže, zvyšuje se její úkol i v této oblasti kulturního poslání. Jde o usměrnění jejich zájmů v souladu s posláním ochrany přírody a využitím jejich volného času. Společnost se zaměřuje i na výchovné tendence v kroužcích mladých entomologů, kdy využívá možností spolupráce s Domy pionýrů a mládeže v Praze, Brně, Českých Budějovicích a Ústí nad Labem, ale i mimo sídla poboček jako v Hradci Králové, Mostě, Plzni, Litoměřicích, v Ostravě a na mnoha dalších místech.

Členové výborů ústředí i poboček se podílejí každoročně při organizování a hodnocení biologických olympiád pro střední školy v ČSR. Řada členů výborů ústředí i poboček je v komisích Socialistické Akademie a nebo je členy dalších vědeckých společností.

Společnost pečuje o další výměnu vědeckých časopisů a periodik i o výměnu vědeckého materiálu v souladu s platnými ustanoveními.

Naše věda může udržovat tempo se světovým pokrokem jen tehdy, bude-li i nadále prohlubovat a rozšiřovat spolupráci s vědci a vědeckými společnostmi socialistických zemí a ostatního pokrokového světa.

Doc. RNDr. Karel Hůrka, CSc., vědecký tajemník

Prof.Dr.Ing. Antonín Pfeffer,DrSc. předseda

D o d a t e k .

Zpráva o činnosti ústředí : přednášky
Ing.M.Hlináková: Pamír očima entomologa a horolezce.

Členská základna:
V roce 1977 zemřeli tři členové Rudolf Veselý,J.Havelka a Dr.Rodendorf.
Ze společnosti vystoupili Prof.V.Dyk, DrSc. a Dr.Zicha.